

USKOTKO AURINGONNOUSUUN?

Science-tiedelehdessä julkaistiin kymmenkunta vuotta sitten tutkimus, jonka tulos yllätti suomalaisen tiedeyhteisön. Julkaistiin ja yllätti, jos on luottaminen tuolloiseen Ylen uutiseen.

Elokuussa 2006 julkaistun uutisen mukaan kolmasosa suomalaisista ei uskonut evoluutioon. Muissa pohjoismaissa yli 80 prosenttia kansalaisista uskoi. Tutkimuksessa mukana olleista 34 maasta kielteisimmän evoluutioon suhtauduttiin Turkissa. Myös Yhdysvalloissa oli paljon epäuskoisia.

Ylen haastattelussa dosentti Helena Korpelainen kertoo kuvitelleensa, että lähes sata prosenttia suomalaisista olisi ollut teorian kannalla. ”Voisi kuvitella, että Suomi on tavallisen tiedeuskovainen maa, jossa koulu tavoittaa kaikki”, toteaa puolestaan opetushallituksen ylitarkastaja Pekka Elo.

Mikä olisi tulos, jos vastaava tutkimus tehtäisiin nyt? Suomessa on puhuttu viime aikoina poikkeuksellisen paljon siitä, kuka uskoo tai ei usko evoluutioon. Kiinnostavasti evoluution kyseenalaistaminen on tuotu myös poliittisiin keskusteluihin.

Katolisen kirkon paavi Franciscus ilmoitti jo vuonna 2014 uskovansa evoluutioon ja alkuräjähdykseen, mutta monelle suomalaiselle uskovaiselle poliitikolle evoluutiousko on yhä väärauskoisuutta. Kuuluisin epäuskoisista on perussuomalaisten presidenttiehdokkaaksi tarjolla oleva Laura Huhtasaari, jonka mukaan evoluutioteoria on ”selitysmalli” eikä ”kiveen hakattu totuus”.

Edesmenneen Köyhien Asialla -puolueen edustaja Terttu Savola on kirjoittanut ”evoluutioteorian lietsojista” ja siitä, että ”evoluutioteoriaa opettavia tahoja ei saisi valita millekään näkyville paikoille”. Paavo Väyrysen perustaman Kansalaispuolueen puheenjohtaja Sami Kilpeläinen on lehtitietojen mukaan arvioinut, että biologian ope-

tuksessa ei voida hyväksyä evoluutioteoriaa, ellei kristillisyyttä oteta huomioon.

Puhe evoluutioon uskomisesta liittyy kiinnostavalla tavalla ilmiöön, josta on käytetty nimitystä totuudenjälkeinen aika. Totuuden jälkeistä aikaa tai ei, tieteellinen tieto ja ihmisten omat kokemukset maailmasta näyttävät tätä nykyä monissa yhteyksissä, poliittista päätöksentekoa myöten, samanarvoisina. Tieteen ja tutkimuksen tuloksia on lupa ylenkatsoa. Vahva usko tuntuu päätöksenteossakin kerta toisensa jälkeen voittavan tutkimuksissa tuotetut tosiot.

Evoluutioonuskomis-keskustelussa pitäisi ottaa järki käteen. Voisimme aloittaa siitä, että lopetamme evoluutioon *uskomisesta* puhumisen. Tahdommepa tai emme, tällainen löysä puhe vahvistaa oletusta, jonka mukaan evoluutio on uskon asia. Mutta eihän se ole. Kaikkea muuta.

Evoluutio on tieteellinen tosiasia, kunnes toisin todistetaan. Ei siinä ole mitään uskomista. Emmehän me kysy poliitikoiltamme sitäkään, uskovatko he auringonnousuun.

Kokonaan toinen juttu on, että myös evoluutiosta voi tulla uskonto, jolla on omat kiihkeät yliappinsa ja joka jyrää alleen kaiken muun, myös ihmisarvon. Yksi sana varmaan riittää kertomaan, mitä tarkoitan: Linkola.

VESA HEIKKINEN

Kirjoittaja on suomen kielen dosentti ja tietokirjailija.

Twitter: @tosentti